

הפטרה מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

הפטרת שבת קדש פרשת נח

ספר ישעיהו פרק נד, א - נה, ה

בפרשת השבוע מסופר על ירידת המבול ותיבת נח, ומפטירים בפרשה זו שמוזכרת בה שבועת ה' שלא יהיה עוד מבול

פרק נד (א) הנביא מתאר במליצתו את עת הגאולה, כאשר ישבו ישראל לארצם, וממשיל את הארץ לאם היולדת את בניה, שהם יושבי הארץ, ועל כך אומר, **רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה** - הגם שציון ישבה שנים רבות כעקרה, שוממה מבלי בניה, הרי בשעה שיתקבצו אליה בניה מכל קצוות הארץ, תרון העקרה, כי הגם שלא ילדה, לא הפסידה, ואף יהיה לה יתרון על שאר הארצות, כי כל הארצות המתהוות לממלכות גדולות עוברות בהכרח מלחמות גדולות, שהם כמו חבלי לידה, ולעומת זאת ציון תקבל לתוכה פתאום עם עצום ללא מלחמות, ועל כך אומר, **פִּצְחִי רְנָה וְצַהֲלִי לֹא חָלָה** - עליך לשמוח בכך שלא ילדת, כי על ידי זה לא עברו עליך חבלי לידה, ובכל זאת, **פִּי רַבִּים בָּנִי** ציון **הַשּׁוֹמְמָה מִבְּנֵי** ארץ אחרת הנחשבת כ**כְּעוֹלָה**, שהיתה מיושבת כל העת, **אָמַר ה'.** **(ב) הֲרַחֲבִי מְקוֹם אֶהְלֶךְ**, שזהו המקום העיקרי שיושבים בו, כדי שיכיל את כל בניך, וזהו המשל לירושלים עצמה, **וַיְרִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ** הסמוכים לאהל ומיועדים לאורחים, גם אותם **יִטוּ** להרחיבם מפני ריבוי הבאים, וזהו המשל לכלל ערי יהודה, **אֶל תַּחֲשָׁכֶי** - אל תימנעי אפילו לרגע אחד מלהרחיבם ולהטותם, כי בכל שעה יתרבו הבאים, **הָאֲרִיכִי מֵיְתָרֶיךָ** המחזיקים את האהלים, שיהיו מוכנים להגדיל את האהל ולהרחיבו, **וַיִּתְדַתֶּיךָ**, המחזיקים את האהלים, **חֲזָקִי**, כדי שיהיה בכוחם להחזיק את האהלים הרבים שייסמכו לך. וכל זה נאמר בדרך משל להתרבות עם ישראל לעתיד לבוא, והתפשטותם בכל הארץ. **(ג) פִּי** מחמת ריבוי היושבים בארץ לא יכיל אותם המקום, עד אשר **יָמִין וְשְׂמֹאל תִּפְרָצִי**, להרחיב את גבולות הארץ למרחק, **וְזָרְעֶךָ גוֹיִם יִירָשׁ**, כי לא יספיקו להם ערי ישראל, וגם ערי הגויים לא יספיקו להם, **וְעָרִים נִשְׁמֹות יוֹשְׁבֵינוּ** - עד שיצטרכו ליישב ערים שוממות, כדי למצוא מקום לכולם. **(ד) מוֹסִיף ה'** ומנחם את כנסת ישראל, כי בזמן שישבו ישראל על אדמתם היתה להם בושה פנימית בכך שעבדו עבודה זרה וחטאו לה', ולאחר שגלו מארצם ולא הוסיפו לחטוא, היתה להם כלימה חיצונית, מצד האומות שביזו אותם, ועל שני הדברים אומר להם ה', **אֶל תִּירָאִי** כנסת ישראל ממעשייך הרעים הראשונים, **פִּי לֹא תְבוֹשִׁי** בכך, **וְאֵל תִּכְלָמֵי** מהגויים שביזו אותך בגלות, **פִּי לֹא תִחְפְּרִי** - לא תצטרכי להסתיר עוד פנייך מחמת אחרים המשפילים אותך, וכנגד הבושה הפנימית אומר, **פִּי בִשְׁתַּ עֲלוֹמֶיךָ תִּשְׁפָּחִי** - אמחל לך על העבירות שעשית בימים הראשונים והתביישת בהם, **וְחִרְפֹת אֲלֻמְנוֹתֶיךָ** שבימי גלותך, **לֹא תִזְכְּרִי עוֹד**, לאחר שיגאל אותך ה' מהגלות, וישיב את בניך לארצם. **(ה) ומבאר מדוע תישכח חרפת הגלות, פִּי בְעֵלְיֶךָ עֲשִׂיךָ**, הרי ה' **צְבָאוֹת שְׁמוֹ**, ובידו לשדד מערכות הטבע ולהשיבך לארצך, כי כל צבאות היקום תחת ממשלתו. וכנגד בושת החטאים אומר, **וְגֹאֲלֶךָ יִהְיֶה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל**, שזהו כינוי לה' בשעה שישראל מתנהגים בקדושה, ובאותה שעה יהיו ישראל קדושים וצדיקים, וגם באותו הזמן **אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקְרָא**, כי כל העמים יכירו במלכותו, ובודאי לא יחטאו ישראל עוד. **(ו) ממשיך ומתאר הנביא את כנסת ישראל בזמן הגלות, פִּי כְּאִשָּׁה עֲזוּבָה, וְעֲצוּבַת רוּחַ** על כך שבעלה עזבה, **קָרָאךָ ה'** בימי גלותך, אבל גם קודם לכן, כשישבו ישראל על אדמתם, **וְאִשְׁתֵּי נְעוּרִים פִּי תִמְאָס** על בעלה, **אָמַר** עלייך **אֱלֹהֶיךָ**, כי באותו זמן חטאו בעבודה זרה והיו מאוסים בעיני ה'. **(ז) וכנגד זה שהיא כאשה עזובה מנחם אותה ה' ואומר, הלא בְּרָגַע קִטּוֹן עֲזַבְתִּיךָ**, כי כל העזיבה והגלות אינה נחשבת אלא כרגע קטן לעומת התשועה הגדולה והנצחית שעתידיה להיות, **וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים** על כך שנעזבת, **אֶקְבָּצֶךָ.** **(ח) וכנגד זה שהיתה מאוסה בעיני מחמת חטאיה, אומר ה', בְּשִׁצְף קֶצֶף הַסְּתֵרְתִי פָנֵי רַגְעַ מִמֶּךָ** - גם הקצף שקצפתי עלייך ומחמת כן הסתרתי פני ממשך, היו בערך מועט ביותר, כמו רגע אחד, לעומת החסד הגדול של מחילת עוונותייך, **וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ**, כי על ידי הרחמים התחסדתי חסד עולם למחול את עוונך לגמרי, **אָמַר גֹּאֲלֶךָ ה'.** **(ט) פִּי מִי נַח זֹאת לִי** - הכעס עלייך והעונש המוטל עלייך קשים בעיני כמו הבאת המבול לעולם, לשחת כל בשר, **אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרַי מִי נַח עוֹד עַל הָאָרֶץ**, וכמו שנשבעתי שלא להביא עוד מבול על כל העולם **כֹּן נִשְׁבַּעְתִּי** שתי שבועות הנוגעות אלייך, **מִקְצָף עֲלֶיךָ** עוד על עוונותייך הראשונים, אלא אמחל לך עליהם, **וּמִגְעַר בָּךְ** להגלותך. **(י) פִּי** אפילו אם תתבטל השבועה של המבול, ואמחה את כל היקום, עד אשר **הֶהָרִים** הגדולים **יָמוּשׁוּ** ממקומם, **וְהַגְּבְעוֹת** הקטנות **תִּמוּטְיָנָה** - תתמוטטנה לגמרי, **וְחִסְדֵי מֵאֲתָךְ** לעולם **לֹא יָמוּשׁוּ** ממקומו, **וּבְרִית שְׁלוֹמִי** עמך **לֹא תָמוּט** - לא תתמוטט בשום זמן, **אָמַר מְרַחֲמֶךָ ה':** **(יא) באותו זמן שתשב ציון חרבה, על אף שמלאה הארץ בבני ישראל השבים מארצות גלותם, הרי ציון, שהיא כְּעֵינֶיהָ סַעְרָה, לֹא נַחְמָה, כיון שהיא עדיין חרבה, ואומר**

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד 'נ"ך מבואר' של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך!

להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

לה ה', הנה אנכי מרביץ בפיך אבניך - האבנים שעליהם ירצו יסודות בנין ציון יהיו אבני נופך, ויסדתיך בספירים - והיסודות עצמם יהיו מאבני ספיר. (יב) ושמתי פדכד שמשתיך - החלונות יהיו מאבני שהם, ושמתיך אשים לאבני אקדח, שזהו מין אבן יקרה, וכל גבולך יהיה לאבני חפץ, וכיון שתהיה העשירות גדולה כל כך, עד שכל בנין ציון יהיה מאבנים יקרות, תתבטל הסיבה למחלוקת בין בני האדם, הנגרמת מחמת שיש עשירים ועניים, ואילו באותו זמן כולם יהיו עשירים. [ונרמזו בזה גם האבנים הטובות שהיו בחושן, כי הנופך היא האבן של שבט יהודה, שזהו שבט המלכות, והוא יהיה המצע של היסוד. והיסוד עצמו יהיה מאבן ספיר, שזו האבן של שבט יששכר, שהוא שבט לומדי התורה, והם יהיו היסוד, ונמצא שתהיה ציון מושתתת על כתר מלכות וכתר תורה. אבן שוהם שייכת שבט יוסף, וזהו אות ההצלחה והעושר, וישתמשו באבן זו לחלון המכניס את אור השמש, להראות שיהיה להם שפע ברכה והצלחה, ממגד תבואות שמש. אבן אקדח זו אבנו של לוי, הממונה על העבודה במקדש, ולכן יהיו השערים מאבן זו, ואבני שאר השבטים ייקבעו בשאר המקומות, ללמד שכל השבטים יתאחדו לעבודת ה', ולא ייחצו עוד לשתי ממלכות]. (יג) ומלבד זאת, לא תהיה סיבה למחלוקת מחמת דעות כוזבות והשקפות מוטעות, כפי שהיה בבית המקדש השני, שהיתה מחלוקת בין החכמים לבין הצדוקים והבייתוסים, כיון שלעתיד לבוא וכל בניך יהיו למודי ה', שיקבלו את הלימוד והאמונה מה', ולא תהיה מחלוקת בדברים אלו, ועל ידי זה, ורב שלום בניך, כי יהיו כולם בשלום זה עם זה. (יד) וגם לא ייראו באותו זמן מהאויבים החיצוניים, כי בצדקה תכונני - על ידי המעשים הטובים שבין אדם למקום, יהיה גמר הבנין של ציון, ורחמי מעשך, והיינו מעבירות שבין אדם לחבירו, ועל ידי זה יינצלו מאויבים, בזכות ההנהגה הצדיקה בענינים שבין אדם למקום, דעי פי לא תיראי מאויבים שיעשקו את ממונך. ובזכות המצוות שבין אדם למקום, וממחיתה - ממי שבא להורגך לא תיראי, פי לא תקרב אליך. (טו) הן גור יגור - וכי יהיה מי שיתגרה בך מלחמה, אפס מאותי - ולא יהיה הדבר מאיתי, וכיון שכל דבר נעשה מעם ה', אם כן, מי גר אתך - מי הוא שיערב ליבו להתגרות בך מלחמה להורגך, או מי הוא שעליך יפול לשלול את ממונך, והלא כיון שלא נגזר הדבר מעם ה', לא יוכל איש להזיקך. (טז) הנה, אנכי הוא שבראתי את החרש עצמו, המייצר את החרב, וכן את האמצעים שעל ידם הוא נפח באש פהם כדי לעשות זאת, כי מה שהאש נדלקת על ידי הנפיחה בגחלים, ומה שהברזל ניתך באש, דברים אלו הם נעשים ברצון ה' וגזירתו, ומוציא על ידי זה החרש את הכלי למעשהו, ואנכי בראתי משחית לחבל - וגם את הברזל עצמו, שהוא החומר המשחית, ברא ה'. (יז) וכיון שהחומר עצמו, האדם הפועל בחומר, והתכלית של הדברים, נעשים על ידי ה', וה' אינו רוצה שיינזקו ישראל, לכן כל פלי יוצר כדי להיות מזומן עליך להורגך, לא יצלח. וכל לשון תקום אתך למשפט, להתווכח בעניני אמונות ודעות, תרשיעי אותן, זאת נחלת עבדי ה', וצדקתם - וזהו השכר על צדקתם ומעשיהם הטובים, מאתי, נאם ה': פרק נה (א) עתה חוזר הנביא לדברים שפתח בהם לעיל (פרק נ'), שבהם הוכיח את בני דורו על כך שאינם מאמינים לנביאי האמת, והולכים אחרי נביאי השקר, ועתה ממשיך וקורא להם, הוי, כל צמא לכו למים, כי המים הם המשל לאמונות והדעות היסודיות שאין הנפש היהודית יכולה להתקיים בלעדיהם, כמו האמונה במציאות ה' ובשכר ועונש, ואשר אין לו כסף, לכו שברו ואכלו - תוכלו להשיג ללא כסף לחם לאכול, שזהו המשל למצוות שהם חובה על האדם כמו לימוד התורה והמצוות התמידיות. ובנוסף לכך, ולכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר, יין וחלב, שהם המשל לדברים שאינם חובה, כמו עניני חסידות וידיעות המושכלות וכדומה, שהם כמו יין וחלב הבאים לתענוג, ואינם הכרחיים לקיום הגוף. (ב) וממשיך ומוכיח את בני דורו, למה תשקלו כסף לנביאי השקר, בלוא להם - ולא תקבלו דבר שהוא מועיל לגוף כמו לחם, ויגיעכם - גם אם תתנו להם את כל הדברים שיגעתם בהם, בלוא לשבעה - הם יתנו לכם תמורתם דברים שאינם ראויים כלל לאכילה ולהשבעה, במקום זאת, שמעו שמוע אלי, לדברי ה' האמיתיים, ואכלו מאכל טוב הראוי לאכילה ולהשבעה, ותתענגו בדשן נפשכם, כמו על ידי שתיית יין וחלב. (ג) הטו אונכם לדברי, ולכו אלי, שמעו והבינו ותקבלו את דברי, ותחי נפשכם הצמאה לדברי אלהים חיים, ואכרתה לכם ברית עולם, לשמור לכם את חסדי דוד הנאמנים. (ד) הן עד לאומים נתתיו - הרי את דוד ואת זרעו אחריו, שעמו נכרתה הברית שהוא המשיח, הכנתיו שיהיה עד כנגד העמים, להתרות בהם שישבו לאמונת האמת, וכן שיהיה נגיד ומצוה לאומים - לשפוט בענינים שבין עם לעם. (ה) וכיון שזו תכליתו בעולם, לכן הן גוי לא תדע, תקרא אל האמונה בה', וגוי לא ידעוה, אליך ירוצו לשמוע בקולך. קריאתך אליהם תהיה למען ה' אליהם, שיאמינו בו, וריצתם אליך תהיה ולקדוש ישראל פי פארך - מחמת שה', שהוא קדוש ישראל, הוא הפאר שלך, לכן כולם ירצו לסור למשמעתך:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

02-5005321